

מסורת הש"ס

כל הגט פרק שלישי גיטין

לב.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ו מהל' גירושין הלכה טו [והלכה י"ז] סמוך עשין נ טוע"ע אה"ע ס"י קמח סעי' טו:
ב ב מיי שם טוע"ע שם סעי' ט:
ג ג מיי שם טוע"ע שם סעי' ט:
ד ד מיי שם הלכ"ב [והלכ"ב] טוע"ע שם סעי' ט:
ה ה מיי פ"ד מהל' זכיה הלכ"א סמוך עשין פכ טוע"ע אה"ע ס"י קמח סעי' י ובהגה' וע"ש:

מוסף תוספות

א. לרי"ג דאמר דאם ביטולו אינו מבטל ינחא דנקט והגיע בשליח. מוס' הלכ"ע. ב. גמ'. מוס' הלכ"ע. ג. שלא בפני השליח והאשה. רש"י. ד. מה צריך להשמיענו וזה. מוס' הלכ"ע. ה. וקבלה וידויין מאחר תהא צריכה גט משני. רש"י. ו. לילך אליה. מוס' הלכ"ע. ז. דלא גרע במילא וידיה משליחותיה דשליח אצ"ל דמטרת לי. ר"ן. ועי' מוס' הלכ"ע וצ"ח שם. ח. לנז גילוי שמתקדש. י. לנז גילוי דעתו. מוס' הלכ"ע. יא. שהוא היה יכול לפרש, ויכין דלא מפרש. מוס' הלכ"ע. יב. כדי לנלות דברים שבלבו ונאנס ולא היה יכול. מוס' הלכ"ע. יג. אלא אצ"ל דידעי' שיש בלבו דעת אחרת אין אותו הולכים אחר דברים שבלבו. מוס' הלכ"ע. יד. וא"ל לנזוס הבא כי התם דהא פריך אלא בטל מעיקרא משמע, פי' ולכן בטלה היא דבריו קיימין שהרי בטלה היא קודם לכן, אבל אי גרסי' לא אמר כלום היכי דייק דמעיקרא משמע. מוס' הלכ"ע. טו. כלומר, והאידן שיש דכל המחזיק בה זכה וכו' וכו' דייק וישנא דבריו קיימין משמע דברי אי אפשי בה גרסי' התם דבריו קיימין. רמנו קרשקש. טז. והיולי למימר למימרא דבטל וא"ל להיבטיל משמע, ולא היה יכול לתקן דאי אפשי ב' לשונות משמע כדמתקין על בטל הוא. וי"ל דלכך לא הקשה מאי אפשי. מוס' הלכ"ע. יז. דאחר שבאתה לידו אינו נאמן לומר שלא קבלה מעיקרא כדי לזכות בה. רש"י. יח. יהיה דבריו קיימין. מוס' הלכ"ע.

השולח, גט שנתתי לך בשלח הוא. א לרי"ג דאמר ב בטול גט מוטל נקט הגיע בשליח אורחא דמלתא דלא מותר לבטלו ורגיל הוא לבטלו אבל בפני צ"ד שלא בפני השליח אסור לבטלו מדרבנן משום תקנת ר"ג ועוד נקט הגיע בשליח להשתא אין לרין בית דין אי נמי היא גופה אמת לאשמועי' דלא אמרינן לעורה קא מיכין כדאמרינן בגמרא ולא לומר דדוקא כזי האי גוונא בטל: ור"א אמרינן דצעורה קא מיבירין, ואת"ל פשיטא שהוא בטל היאך היה לנו לומר שאינו בטל והוא עומד וזו"ל דהוא אמינא כיון שאינו מציא עדים על כך א"כ אינו רואה לבטלו א"ל"ל הוא מיישין להחמיר משום דלמא לעורה קא מיכין קמ"ל דלא מיישין: א"ר"ה דלא טרח אדעתא דצעורה. משמע דקיים אבל אשמו לא הו' ממילא אלא טעירחא"ל ומימא דלמאי לא נקט רבותא טפי נודמן אלא אשמו ממילא או שלוחו דלא אמרינן לעורה קא מיכין דמימא הוא לומר שאז אין מועיל ציטול"ל: ב"ה דתימא איגלאי קמ"ל דמפרע דבטולי' בשליח קמ"ל. ורצא דלמא לקמן (דף נז). דגלוי דעתא בגיטא מלתא היא היינו שנוע"ל קודם שהגיע גט לידה אבל אם לא נודע אותו גילוי דעתא עד אחר שהגיע לידה לאו כלום הוא כגון דהוא רהיט צמר שליח לבטוליה וסבר שליח דהא דרהיט צמריה דבעי למימר אסור הכי לה דלאחר לקמן (סז) וזי מבטל ליה אחר שצא לידה לפי שסבור שעדיין הוא ציד השליח ולא צא לידה אגלאי מילתא למפרע לבטולי' הוה רהיט קמ"ל ממני' דלאו כלום הוא וטעמא משום דצאומה שעה שהוא רך לא נודע דעמו לא שליח ולא לאשה ולא לב"ד והו' לכו דברים שבלב דאין דברים אצ"ל שנאמן לומר כך היה צללי ואף ע"ג דבעלמא גבי ההוא דזבין אדעתא למיסק לארץ ישראל (קדושין דף עט:). דזין הוא דלא הו' דברים כיון שלא חשש לפרש"ל רואה הוא שיתקיים הדבר צלל ענין אבל כאן עושה כל מה שיכול לעשות ב"מ עשאו' כדברים שבלב ואין להקשות

הדרן עלך כל הגט

השולח אגט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל קודם אצל אשתו או ששלח אצלה שליח ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל אם משהגיע גט לידה שוב אינו יכול לבטלו בראשונה היה עושה ב"ד ממוקם אחר ומבטלו בהתקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין בן מפני תיקון העולם: גמ' הגיעו לא קתני אלא הגיע ואפ"ל ממוילא ולא אמרינן דצעורה הוא דקא מיכין או ששלח אחריו שליח ל"ל מהו דתימא לא אלימא שליחותיה דבתרא משליחותיה דקמא דלבטליה קמ"ל קדם הוא אצל אשתו למה לי מהו דתימא כי לא אמרינן דצעורה קא מיכין ה"מ לשליח אבל לדידה ודאי דצעורה קא מיכין קמ"ל או ששלח אצלה שליח למה לי מהו דתימא איהו הוא דלא טרח אדעתא דצעורה אבל שליח דלא איכפת ליה כי טרח ודאי דצעורה קא מיכין קמ"ל אם משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו פשיטא דלא צריכא דמהדר עליה מעיקרא לבטולי' מהו דתימא איגלאי מלתא למפרע דבטולי' בטליה קמ"ל: ת"ר יבטל הוא אי אפשי בו דבריו קיימין פסול הוא אינו גט לא אמר כלום למימרא דבטל לישנא דלבטיל משמע והאמר רבה בר אביו א"ר ששת ורבה בר אביו א"ר ששת ואמרי לה אמר רבה בר אביו המקבל מתנה שאמר לאחר שבאתה מתנה לידו מתנה זו מבוטלת א"ר תיבטל אי אפשי בה לא אמר כלום בטלה היא אינה בטל מעיקרא משמע אמר אב"י בטל שתי

שופתא. ו בית די: קופינא. ס' חור שצרכא המרא שקורין פשוט"ר ועל שם שדחוק בין שני לדי חור קרי ליה בין אחים שמדוכקין: סיכא דפנא. יתד שצדופן: רפילא. שממייבש מחמת החום ורפא: קניא כנופסא. קנה הארוג ככפיפה: רפילא. כמו יפריא:

הדרן עלך כל הגט

השולח. והגיע. והשיג: אינו יכול לבטלו. בגמרא פריך פשיטא: בראשונה. לא היה מצטלו בפני השליח ולא בפני האשה אלא במקום שהיה עומד היה מצטלו בפני שלשה: מפני תיקון העולם. שהשליח שאינו יודע בדבר מוליכו לה והיא ניסת בו: גמ' הגיעו. הו' משמע שדך אחריו והשיגו: ואפילו ממילא. שנשתתה שליח בדרך והיה לו לזה דרך לשם ורצאו ואפ"ה בטל: ולא אמרינן. אין דעתו לבטלו אלא לעורה בעלמא חדש או חדשים שאם היה דעתו לבטלו היה רודף אחריו לבטולי: שניחוסא דקמא. דאמרינן ליה לא עדיפת מיניה: איהו הוא דלא עתה. כי צטליה הוא בעצמו בטל וליכא למימר לעורה מיכין דלא הוה מטרח בפשיה משום לעורה: אבל שליח. כי שלא שליח לבטל אמרינן לעורה מיכין ומשום טעירחא דשליח אחריו לא איכפת ליה: בטל הוא. משמע בטל הוא וכן אי אפשי בו: פסול הוא. לא משמע דאיהו מבטל ליה אלא מוילא עליו שם פסול והא ליכא: לא אמר כלום. וזכה זה על כרחו ואם יש לו צלל חוב גובה אותה שצדלו לפי שכל הלשונות הללו לשון עמיד הן והואיל וקבלה אינו יכול לחזור בו: בטלה היא. משמע בטלה היתה מקודם שקיבלתי הודאת צלל דין כמאה עדים דמי והרי אמר שלא זכה זה וחזרת לננותו והכי נמי תניא לקמן בפירקין (דף מ:). כחצתי ונתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא כתב ונתן לי הודאת צלל דין כמאה עדים והאי נמי דאמר בטלה היתה מקודם לכן נאמן: שתי

הגהות הב"ח
(א) משנה צ"ד במקום אחר: גמ' מבטלת היא מיטבטל:
לעזי רש"י
פשוט"ר. מעור.

מוסף רש"י

שופתא. לשון אחיה (ע"ז כח).
הדרן עלך כל הגט
הגיע בשליח. רבותא אשמועינן אצ"ל שגל' יא אחריו לנז ק', אלא שפגע בו ואמר לו הרי בטל, ולא אמרינן לעורה בעלמא קא מיכין (קדושין טז).
בראשונה היה עושה ב"ד בר'. ולא היה מודיע לה (יבמות צ). מקבל מנהג. שטר מתנת קרקע, שאמר המקבל לאחר שטר המתנה לית. ה"ג מיטבטל בעלמא אי אפשי בה לא אמר כלום, שפוטל היא אינה מתנה דבריו קיימין, ה"ג לה נהשולת גט, וטעמא מפרש התם משום דחשבל בעלמא אי אפשי בה להא שפוטל הוא כבר קבלה, לפיכך לא אמר כלום, ואם יש עליו צלל חוב גובה אותה הימנו (כריתות כד).

פסקי ר"ד

השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל קודם אצל אשתו או ששלח אצלה [שליח] ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל אם משהגיע גט לידה אינו יכול לבטלו: ת"ר בטל הוא אי אפשי בו דבריו קיימין. פי' משמע לשונות אלו לשון ביטול. פסול הוא אינו גט לא אמר כלום פי' משמע שמוציא עליו לעו שהוא גט פסול מיה' או רואים שהוא כשר מיה' לא אמר כלום אבל אם אמר פסול יהיה לא יהיה גט הרי נמי יהיה לשון ביטול והגט בטל:

דמי איכא מידי דמלאורייתא לא הו' גט ומדרבנן הוה גט דכיון שקלח דומה לדברים שבלב לא חשיבא עקירת דבר מן התורה ועדיפא מינה אמרינן דצטול שלא צ"ד צלל ידיעת שליח ואשה דמשמע פשט הלכה דלא הו' צטול וצ"ע כי שמה צטול שלא צ"ד אינו מועיל להקל אבל יועיל להחמיר ועוד נראה לרי"י כי דברים שבלב אינן דברים אפ"י היכא דקי"ל שנאנס מלפרסם כמו שרואה להוכיח צ"ב דקדושין (דף ג). דברים שבלב אינן דברים א"ל ופוסין אותו עד שיאמר רואה אני דגט ודכפיה"ל ולא מהני דברים שבלב להיות דברים אלא היכא שצלל גילוי דעתו יש לנו לדעת דעתו מעצמו: והאמר רבה בר אביו א"ר ששת ואמרי לה רבה בר אביו ב' וצ"ג רבה בר אביו א"ר ששת דרבה בר אביו היה רבו של רב נחמן ורב נחמן חזירו של רב ששת: מבטול"ל היא תיבטל אי אפשי בה לא אמר כלום. תימא דפסקי מתא דכריתות (דף כד). גרסי' איפכא מצוטלת היא צטבטל אי אפשי בה דבריו קיימין צטלה היא אינה מתנה לא אמר כלום א"ל וא"י אפשר למיגרם התם כדכחא דהתם פריך מינה אדרש לקיט דלמא הותן מתנה לחברו ואמר הלא אי אפשי בה כל הקודם זה זכה ורב ששת קאמר דאי אפשי בה דבריו קיימין מאי לאו דבריו קיימין והדרה למרה"ל ומיהו לספרים א דגרסי' התם והכא אי אפשי בה צטלה היא אינה מתנה דבריו קיימין מאי שפיר והא דלא מקשה מאי אפשי בה כמו שמקשה אצטלה"ל משום שפוטל לו דהאי דדבריו קיימין צא"ל אפשי בה היינו משום דהו' לשון הפקר כדמתקין בכריתות לריש לקיש ומיהו גירסא זו אינה ברוב ספרים ור"י אומר שיש ליישב כאן גירסא דכריתות ודייק דצטל מעיקרא משמע מדקתני צטלה היא אינה מתנה לא אמר כלום דאי לייצטל משמע להאג א"כ הו' דבריו קיימין והו' הפקר וכל המחזיק בה זכה אבל השתא דמעיקרא משמע הרי הוא כאומר על כל מתנות שאדם נותן לחברו וזכה בהן שאין מתנות דכאן נמי וזכה בהן ולכן לא אמר כלום א"ל והאי דקאמר שתי לשונות משמע ולישנא דמהני לאו דמהני דבריו במתנות קאמר"ל אלא דמהני היינו לשון הטוב לו דעוב לו שיתצטל הגט וטוב לו שלא יצטטל המתנה והא דמשמע דברים פי' האומנים (ב"מ דף ע:). דחשיב עליו לבטל מה שממנה הגט לחול דאמרינן בשלמא לא איתמר איפכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הלא לי גיטי והוא